

जीवनावश्यक वस्तुंच्या किंमतीमध्ये वाढ झाल्यास प्रशासकीय विभागस्तरावर निर्णय घेऊन निविदाप्रक्रियेने जीवनावश्यक वस्तू खुल्या बाजारात बाजारभावापेक्षा कमी दराने उपलब्ध करून देण्याबाबत - सर्वकष धोरण ठरविण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र.१४९/ना.पु.२२
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक: १२ सप्टेंबर, २०१७

प्रस्तावना :-

जीवनावश्यक वस्तुंच्या राज्यातील खुल्या बाजारातील किरकोळ विक्री दरामध्ये वाढ झाल्यानंतर सदर भाववाढ नियंत्रणाखाली आणण्याच्या दृष्टीने त्या-त्यावेळी त्या-त्या जीवनावश्यक वस्तू जर केंद्र शासनाने अनुदानीत दराने उपलब्ध करून दिल्या, तर अशा जीवनावश्यक वस्तू केंद्र शासनाकडून खरेदी करून राज्य शासनामार्फत सर्वसामान्य जनतेस सवलतीच्या दराने उपलब्ध करून देण्यात येतात. अनेकदा वरीलप्रमाणे भाववाढ झाल्याचे निदर्शनास आल्यानंतर केंद्र शासनाकडे अशा जीवनावश्यक वस्तुंची अनुदानीत दराने मागणी करून त्या सवलतीच्या दराने वितरीत करण्याबाबत राज्य शासनाची मान्यता घेऊन अशा जीवनावश्यक वस्तू सर्वसामान्य जनतेपर्यंत पोहोचविण्याकरिता बराच कालावधी लागतो. सदर कालापव्यय टाळण्याच्या व ज्या जीवनावश्यक वस्तुंची (उदा. तूरडाळ, चणाडाळ व साखर इत्यादी) भाववाढ होते, त्या वस्तू त्वरीत वितरीत होण्याच्या दृष्टीने राज्य शासनाने निर्णय घेतल्यानंतर केंद्र शासनाकडून त्या धान्याची खरेदी, भरडाई इत्यादी संपूर्ण प्रक्रिया राबविण्याकरिता एक सर्वकष धोरण होणे आवश्यक आहे. असे धोरण झाल्यानंतर प्रशासकीय विभागाच्या स्तरावर निर्णय घेऊन ई-निविदाप्रक्रियेद्वारे अशा वस्तुंची खरेदी करून पुढील प्रक्रिया त्वरीत सुरू झाल्यास राज्य शासनास आर्थिक भार सोसावा लागणार नाही, परंतु त्यानुषंगाने भाववाढीच्या कालावधीत सर्वसामान्य जनतेस खुल्या बाजारापेक्षा कमी दराने सदर वस्तू उपलब्ध होईल अशा पध्दतीने कार्यपध्दती अवलंबविण्याकरिता सर्वकष धोरण तयार करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

राज्यामध्ये २०१६-१७ या हंगामापासून धान खरेदी करण्याची व त्यापासून भरडाईनंतर प्राप्त होणारा तांदूळ जमा करण्याकरिता विकेंद्रीत खरेदी योजना (Decentralized Procurement Scheme) राबविली जात आहे. ह्या योजनेत देखील NeML NCDEX Group Company मार्फत मार्केटिंग फेडरेशनचे / आदिवासी विकास महामंडळाचे क्षेत्रीय अधिकारी, मिलर्स व खरेदी केंद्रावरील कर्मचारी यांचा एकत्रीत सहभाग करण्यात येईल. यामध्ये सर्व टप्प्यांवरील आकडेवारी Mobile App वापरून एकत्रीतरित्या Online

राखून ठेवली गेल्यास धान खरेदी योजना देखील सुलभ होईल. याकरिता NeML NCDEX Group Company मार्फत प्रशिक्षण देखील देण्यात येत आहे व Helpdesk देखील ठेवण्यात येईल. त्यामध्ये वर नमूद केलेल्या सकारात्मक बाबींशिवाय धान विक्री करणाऱ्या शेतकऱ्यांना त्यांच्या धानाची किंमत तात्काळ अदा केली जाईल. या प्रक्रियेतील पारदर्शकतेमुळे शेतकऱ्यांना रकमा अदा करण्यापासून तांदूळ जमा करेपर्यंत सर्व बाबींवर शासनाचे प्रत्यक्ष नियंत्रण व देखरेख राहील. तसेच आधारभूत किंमत खरेदी योजनेअंतर्गत करावयाची धान खरेदीची संपूर्ण प्रक्रिया NeML NCDEX Group Company मार्फत करण्याची बाब देखील शासनाच्या विचाराधीन होती.

वरील बाबींचा विचार करता पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे :-

शासन निर्णय :-

खुल्या बाजारात तूरडाळ, चणाडाळ, साखर इत्यादी चीज वस्तुंच्या दरामध्ये लक्षणीय वाढ झाल्यास NeML NCDEX Group Company या Platform चा उपयोग करून लक्ष्य निर्धारित सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेअंतर्गत रास्त दराने सदर चीज वस्तुंचे वाटप करण्याकरिता याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे. तसेच आधारभूत किंमत खरेदी योजनेअंतर्गत धानाच्या खरेदीची प्रक्रिया NeML NCDEX Group Company या Platform चा उपयोग करून करण्यास याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे.

शासन स्तरावर अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभागामार्फत सर्व जिल्ह्यांतील ई-लिलाव प्रक्रिया NeML NCDEX Group Company यांच्यामार्फत करण्यास याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय वित्त विभागाने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ११२/२०१७/व्यय-४, दि. ७.२.२०१७ अन्वये दिलेल्या सहमतीस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०९१२१५१३०४१००६ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(महेश पाठक)

प्रधान सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव

२. मा. मुख्य सचिव यांचे उपसचिव
३. मा. मंत्री, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण यांचे खाजगी सचिव
४. मा. राज्यमंत्री, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण यांचे खाजगी सचिव
५. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा, महाराष्ट्र
६. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद, महाराष्ट्र
७. प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे स्वीय सहायक
८. सर्व प्रशासकीय विभाग प्रमुख, मंत्रालय, मुंबई.
९. सर्व विभागीय आयुक्त
१०. सर्व जिल्हाधिकारी
११. नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा, मुंबई
१२. सर्व उपआयुक्त (पुरवठा)
१३. सर्व जिल्हा पुरवठा अधिकारी / अन्नधान्य वितरण अधिकारी
१४. वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, जि. टी. हॉस्पिटल संकुल, मुंबई
१५. NeML NCDEX Group Company, NCDEX e Markets Limited, 1st Floor Corporate Park, LBS Road, Kanjur Marg (W), Mumbai.
१६. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र-१, मुंबई
१७. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१, मुंबई
१८. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र-२, मुंबई
१९. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-२, मुंबई
२०. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-२, नागपूर
२१. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, नागरी पुरवठा, लेखा परिक्षा मंडळ द्वारा - वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मुंबई.
२२. वित्त विभाग, व्यय-४, मंत्रालय, मुंबई
२३. प्रधान सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग यांचे स्वीय सहायक
२४. सर्व उपसचिव/अवर सचिव/कार्यासन अधिकारी, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
२५. निवडनस्ती (कार्यासन ना.पु. २२)